

INTRODUCCIÓ

Un dels temes tractats sense concessions i de manera exhaustiva també durant tot el segle XX, ha estat sens dubte la figura humana. Per esmentar sols uns exemples, des de l'omnipresent Picasso i tants altres artistes del París d'entre guerres com ara Matisse, Soutine, Modigliani o el mateix pedagògic Schlemmer¹ en la Bauhaus, fins a Bacon i Freud, ja sigui destrossant el cos, ja manifestant una important complicitat entre l'artista i el subjecte a representar, hom arriba a percebre un semblant no tant físic sinó moral, essent l'inconscient una constant que en tots dos artistes harmonitza la realitat amb la fantasia.

Molt abans d'aquests dos artistes però, Giacometti marca una època en la que, es posen de relleu unes obres on la figura humana apareix desmesuradament prima i angoixada.

La seva obsessió davant les qüestions que li planteja la realitat, ens arriben no només per mitjà d'unes obres inquietants, sinó per tot el

¹ Oskar Schlemmer. Man. Teaching notes from the Bauhaus. London: Lund Humphries, 1971.

llegat escrit que l'artista ens ha deixat, d'on resulta curiós el raonament dels elements que segons ell, participen de l'enigmatisme que comporta la representació d'una figura, diu així:

"Diferentes elementos juntos pueden formar la obra de arte:

- I. Masas.
- II. Dirección de las masas; relaciones entre ellas, contrastes, direcciones de unas en relación con otras en la atmósfera.
- III. Construcción en las masas, claridad del dibujo, y construcción lógica hasta el último centímetro cuadrado.
- IV. Líneas o arabescos, perfiles de las masas en el espacio y perfiles de los vacíos procedentes de la construcción, y plenitud en relación con las líneas contrarias.
- V. Armonía del conjunto y de construcción por las masas, de las masas por el dibujo, del dibujo en el todo, armonía general."²

Tot i així el propi Giacometti experimenta la impossibilitat de fixar en la tela l'essència del model, de qui diu descobrir cada dia una fisonomia diferent.

L'obra de Zush objecte del nostre estudi, si bé participa dels mencionats aspectes, es desenvolupa per altres vessants, i el lloc del realisme brutal que denuncien les citades tendències, es ocupat per la màgia i la poesia.

² Giacometti, Alberto. Escritos. Madrid: Editorial Síntesis, 2001, p. 158.

La meua motivació i interès per aquesta temàtica, fou accentuada després de mantenir una llarga coneixença i estreta col·laboració laboral amb ell. Veure'l treballar d'aprop m'ha permès una visió molt des de dintre i aproximar-me al seu fer particular. Privilegi que em fa testimoni d'un artista per a qui el procés de creació, es confon amb la seva vida. Si bé donades les característiques acadèmiques del treball en qüestió, aquesta font d'informació, l'he utilitzada el més racional possible, fugint en tot moment de la crítica i de l'elogi gratuït. Això últim sense mermar la reconeixença i admiració que li tenim.

Com dèiem al principi, Zush és un artista que té una llarga i afermada trajectòria artística, amb obres que es troben aquí i allà repartides per les més importants galeries i museus arreu d'Europa i d'Amèrica, fet que li ha merescut una àmplia fortuna crítica, la qual queda ben referenciada a l'extensa bibliografia que sobre ell, s'aplega a l'últim capítol d'aquest treball.

Però, el que aquí es pretén, no és la confecció d'un catàleg raonat d'obres ni un estudi general d'elles pròpiament, sinó que, prenen com a *leitmotiv* un fragment representatiu de la seva obra, sens dubte el més important, la figura humana concretament, establir certs paral·lelismes amb la tradició i amb artistes propers a la seva àrea de representació, com ho poden ser els surrealistes, els psicodèlics, els pop i els que treballen des de determinades alteracions de la consciència.

Així que en aquest treball analitzem en primer lloc aspectes que versen sobre els canvis i les transformacions que sofreix l'ésser humà en l'itinerari artístic de l'autor. En segon terme els aspectes iconogràfics i formals que donen lloc al seu particular llenguatge,

fent una especial menció a la importància que en aquest treball té la línia, tant pel que es refereix a la pròpia pintura, com a l'escriptura de l'artista. I, per últim, s'estudia la intervenció de la tecnologia digital en una obra en la que, ciència i tècnica mantenen una relació de mútua convivència.

L'objectiu doncs d'aquest estudi té un doble interès, d'una banda adintrar-se millor en l'obra de Zush i, per altra, generar una metodologia de descripció i comprensió de l'obra contemporània, feta des de la vessant dels estudis de les Belles Arts. Aproximació que en tant és dur a terme des de la pròpia experiència artística i des de la pràctica de l'ensenyament de l'art de la pintura, a la Facultat de Belles Arts, on el dia a dia ens ensenya la manera de cercar i construir noves respostes a les necessitats creatives vinculades a la realitat contemporània. Preguntes i respostes que passen tant pel concepte com pel medi i per la pròpia individualitat de l'autor. Tot això naturalment mantenint sempre el rigor científic que requereix una tesi doctoral tant en el contingut com en la forma. Des de la recerca documental fins, al menys això hem procurat, en la seva exposició verbal o, millor dit en la seva redacció.